

Mot.
1989/90
A54–57

Motion till riksdagen

1989/90:A54

av Stina Eliasson (c)

med anledning av prop. 1989/90:76

Regionalpolitik för 90-talet

Målen för regionalpolitiken är att ge alla människor, oavsett var de bor i landet, tillgång till arbete, service och en god miljö. Den regionalpolitiska proposition som regeringen nu framlagt för riksdagen innehåller en rad för Jämtlands län positiva förslag. Det gamla år efter år upprepade kravet från centerpartiet om sänkta arbetsgivaravgifter i inlandet finns med i propositionen och föreslås nu gälla de områden som omfattas av stödområde I. Tyvärr gäller inte de sänkta avgifterna all privat näringsverksamhet. Så t.ex. utsluts jord- och skogsbruk, verkstäder och lanthandeln, vars hårt arbetande företagare inte kommer med i de ökande möjligheternas rad. Detta är enligt min mening otillfredsställande. All privat näringsverksamhet skall omfattas av de sänkta arbetsgivaravgifterna, vilket bör ges regeringen till känna.

Det saknas förslag om vattenkraftspengar till elkraftsproducerande kommuner och län. Detta är oroande och otillfredsställande.

Jag hänvisar till min motion i detta ärende avlämnad i samband med allmänna motionstiden i januari i år. Där kräver jag att riksdagen beslutar att 1/2 öre/kWh producerad vattenkraftsel återförs till de vattenkraftsproducerande kommunerna och att 1/2 öre/kWh återförs till länet, där de vattenkraftsproducerande kommunerna ingår. Jag föreslår också att dessa pengar skall utbetalas den 1 juli 1990.

Goda kommunikationer är en förutsättning för regional utveckling och balans. Detta gäller i hög grad Norrlands inland, där kommunikationernas standard är helt avgörande för möjligheterna att utveckla näringslivet. Resurserna till väginvesteringar och vägunderhåll i Jämtlands län är mycket otillräckliga och jag saknar kraftfulla insatser från regeringen vad gäller detta viktiga område i den nu aktuella propositionen. Krav och förslag på insatser för vägar och kommunikationsmöjligheter i Jämtlands län har jag framfört i en särskild motion lämnad under allmänna motionstiden i år. Jag hänvisar till denna motion. Centerpartiet har i en partimotion såväl under allmänna motionstiden som i anledning av den nu aktuella regionalpolitiska motionen krävt ökade resurser bl. a. till grusvägnätet. Av landets totala grusvägnät på 450 km finns mer än hälften i Jämtlands län. Jag hänvisar till centerpartiets partimotion i denna del.

Bräcke kommun i Jämtlands län tillhör efter 1982 års riksdagsbeslut (prop. 1981/82:113, AU 23) stödområde B. Motiv som då kunde anföras var bl.a. en mer robust företagsstruktur samt bättre kommunikationer än t.ex. grannkommunerna Berg och Ragunda, som placerades i område A.

1982 års beslut baserades på den då aktuella problembilden. Under 80-talet har emellertid förändringar ägt rum som motiverar en annan inplacering för Bräcke kommun än den som föreslås i propositionen.

Kommunen har efter 1982 förlorat två större företag; Stora Kopparbergs boardfabrik i Pilgrimstad samt Norrlandshus trähusfabrik i Bräcke. Dessa anläggningar hade vardera ett 100-tal anställda.

Dessa två företag svarade tillsammans för 25 % av kommunens industrisysselsättning år 1982. Självklart har förlusten av dessa industriarbetsplatser inneburit påfrestningar för kommunen.

Tillbakagången inom industrin har lett till betydande utflyttning från kommunen under de senaste tio åren. Kommunens totalbefolkning och åldersstruktur har därmed urholkats. Aktuella prognoser tyder på fortsatt vikande befolkningsutveckling under hela 90-talet.

Av kommunerna i stödområde A har ett fåtal haft svagare befolknings- och sysselsättningsutveckling än Bräcke.

Genom en aktiv näringspolitik har kommunen delvis kunnat motverka de nackdelar man har haft till följd av sämre stödområdestillhörighet. Detta har skapat framtidstro. Vissa tillskott har också kommit kommunen till del i form av nya företag. Detta arbete skulle få ett allvarligt avbräck om nu aktuellt förslag genomförs.

Företag som är verksamma i kommunen arbetar under samma villkor som företag i övriga inlandsområden. Dit hör höga kostnader att nå marknaden, svårigheter att få nyckelarbetskraft samt höga energikostnader. Dessa nackdelar gör att företagen i kommunen behöver den hjälp för sin förnyelse som en mer förmånlig stödområdestillhörighet skulle ge.

I sammanhanget bör också nämnas att regeringen under senare år berett ansökningar om stöd till företag i Bräcke på motsvarande sätt som företag placerade i stödområde A. Det framstår därför som märkligt att denna praxis inte omsatts till en justering av inplaceringen i stödområdet i propositionens förslag.

Med inplacering i stödområde I följer också att företagen får föreslagna sänkningar av socialförsäkringsavgifterna. För de 600 industrisysselsatta i Bräcke kommun samt de 100 anställda som ingår i övrig stödberättigad verksamhet skulle denna stimulans innebära en betydande förstärkning av konkurrenskraften.

Med hänsyn till utvecklingen under 80-talet i Bräcke kommun samt den möjlighet en inplacering i högre stödområdesklass kan ge, bör Bräcke kommun inplaceras i stödområde I. Detta bör ges regeringen till känna.

Åre kommun

Mot. 1989/90
A54

I den regionalpolitiska propositionen föreslås Åre kommun i stödområde 2.

Åre jämförs då med industri- och turistkommuner i t.ex. Bergslagen, som ligger betydligt närmare Europamarknaden.

Åre kommun är till ytan stor och har betydande glesbygdsproblem. Befolkningsutvecklingen i Åre församling kan *synas* som gynnsam, men det beror på att många säsongarbetar inom turistnäringen är kyrkoskrivna i församlingen, men betalar skatt på annan ort. Befolkningsutvecklingen för 1980–1989 ser ut som nedanstående.

Åre kommun.

Folkmängd 1980–1989

Församling	1980	1989	Förändring	
			Antal	%
Hallen	969	977	+ 8	+ 0,8
Kall	772	715	- 57	- 7,4
Marby	485	470	- 15	- 3,1
Mattmar	666	644	- 22	- 3,3
Mörsil	1 238	1 196	- 42	- 3,4
Undersåker	3 037	3 101	+ 64	+ 2,1
Åre	2 302	2 786	+484	+21,0
Kommunen	9 469	9 889	+420	+ 4,4
exkl. Åre församl.	7 167	7 103	- 64	- 0,9
Länet	134 934	134 789	-145	- 0,1

Övriga kommuner i länet

Ragunda	7 199			- 6,0
Bräcke	8 612			- 6,0
Krokom	14 115			+ 5,2
Strömsund	16 146			- 6,9
Berg	8 594			- 4,5
Härjedalen	12 579			- 3,9
Östersund	57 733			+ 3,4

Det är angeläget för Åre kommun att få höra till stödområde I av flera skäl:

Den arbetskraftsintensiva turistnäringen är lika beroende av den sänkta arbetsgivaravgiften och andra stödåtgärder som andra jämförbara konkurrensområden. Turismnäringen i Åre kommun har låg lönsamhet.

Industri- och tjänstenäringen i Åre kommun är beroende av samma utvecklingsmöjligheter som övriga landet. Detta för att skapa ett differentierat näringsliv inom kommunen, något som absolut inte ges med förslagen i propositionen. Ett exempel är mineralverksamheten i fjällregionen, som hamnar i ett mycket ogynnsammare läge än företag i omgivande kommuner.

Det är inte lättare att bedriva traditionellt näringsliv inom Åre kommun jämfört med övriga kommuner i inlandsregionen. Åre kommun bör föras till stödområde I. Detta bör ges regeringen till känna.

Krokoms kommun

Liknande starka och belysande argument kan översättas på förhållandena i Krokoms kommun.

I propositionen föreslås att Rödön, Näskott, Aspås och Ås undantas från

att Krokoms kommun förs till stödområde 1. Det förslaget kan jag inte acceptera. Jag anser att *hela Krokoms kommun* bör föras till stödområde 1. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot. 1989/90
A54

Östersunds kommun

Gränserna för vilka områden som skall räknas in i stödområden dras på ett sådant sätt som är långt från hur verkligheten ser ut. En stor del av landsbygden i Östersunds kommun har klart sämre läge än centrala Östersund. Detta sämre läge innebär stora nackdelar för ett företagande, som skulle ge arbetstillfällen och innebära möjligheter för folk att bo kvar eller flytta till bygden.

Ett par typiska sådana landsbygdsområden inom Östersunds kommun är Häggenås och Näs socknar.

I Häggenås har ett flertal lyckade satsningar gjorts av ortsborna själva – inte minst inspirerade av landsbygdskampanjen. Bysstbon i byn Högarna är ett sådant exempel på idérikedom, sammanhållning och hårt arbete för bygdens framtid.

Andra exempel rör Näs–Fåkerbygden där bygdens folk på olika sätt också försöker att klara sin existens och där arbetsmarknaden är liten och begränsad till serviceyrken, typ affär och åldringsvård. En såg ger också ett antal arbetstillfällen.

Enligt min mening bör Häggenås och Näs församlingar inom Östersunds kommun föras till stödområde 1. Detta bör ges regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de sänkta arbetsgivaravgifterna i stödområde 1 skall omfattas av all privat näringsverksamhet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Bräcke kommun skall föras till stödområde 1,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Åre kommun skall föras till stödområde 1,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att hela Krokoms kommun skall föras till stödområde 1,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Häggenås och Näs församlingar inom Östersunds kommun skall föras till stödområde 1.

Stockholm den 23 mars 1990

Stina Eliasson (c)